

**Sąsiedztwo
Międzykulturowe**
Chcemy Mieć Głos

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

**Sąsiedztwo
Międzykulturowe**
Chcemy Mieć Głos

Raport z Badań na temat opinii i postaw młodzieży dotyczących uchodźców

Partnerzy projektu:

Samorządowe Liceum Ogólnokształcące im. Romualda Traugutta w Zgierzu
XXI Liceum Ogólnokształcące w Łodzi

Patronat Honorowy:

Samorządowe Liceum Ogólnokształcące
im. Romualda Traugutta w Zgierzu

PUBLICA FIDES
Fundacja Zaufania Społecznego

Publikacja sfinansowana z funduszy Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+
Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

**Sąsiedztwo
Międzykulturowe**
Chcemy Mieć Głos

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

Spis treści

- 1. Kontekst społeczny realizowanych badań.....str. 2**
- 2. Metodyka i narzędzia.....str. 8**
- 3. Prezentacja wyników badań i wnioski.....str. 10**

Autorzy:

Opracowanie dr Anna Soltys

Badania Młodzi Uczestnicy Projektu

1. Kontekst społeczny realizowanych badań

Temat badania

Badanie opinii i postaw młodych ludzi (w wieku od 17-30 lat) mieszkających i/lub uczących się na terenie powiatu zgierskiego oraz miasta Łodzi na temat polityki lokalnej związanej z przyjmowaniem uchodźców.

Cel badania

Poznanie opinii i postaw w stosunku do uchodźców, przyjmowanych przez Ośrodek dla uchodźców w Grotnikach oraz sporządzenie raportu, który zostanie przekazany i przedstawiony osobom reprezentującym instytucje publiczne i samorządowe odpowiedzialne za realizację polityki społecznej nakierowanej na przyjmowanie uchodźców.

Podstawowe pojęcia

Zjawisko migracji związane jest ze stałą lub czasową zmianą miejsca pobytu. Ruch wędrowniczy może przyjąć charakter:

- Emigracji - opuszczenie dotychczasowego miejsca zamieszkania w celu przeniesienia się na nowe
- Imigrację - przybycie na nowe miejsce po opuszczeniu starego miejsca zamieszkania

Migracje dzieli się na ze względu na przyczyny na:

- Migrację ekonomiczną
- Migrację polityczną
- Migracje wojenne
- Migracje spowodowane klęskami żywiołowymi

Biorąc pod uwagę czynnik, który wywołał migracje, można je także podzielić również: migracje **dobrowolne** oraz migracje **przymusowe** (uchodźcy, azylanci).

Natomiast osoby migrujące dzieli się na:

- emigrantów którzy opuszczają dotychczasowe miejsce pobytu.
- imigrantów którzy przybywają do nowego miejsca osiedlenia

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

-repatriantów osoby, które w sposób zorganizowany są przesiedlane do nowych miejsc zamieszkania

-reemigrantów którzy powracają do pierwotnego miejsca pobytu po okresie nieobecności.

W definicji przyjętej w Konwencji Genewskiej (art. 1 A 3) za uchodźcę uznajemy osobę, która „na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem, i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa, albo która nie ma żadnego obywatelstwa i znajdując się na skutek podobnych zdarzeń, poza państwem swojego dawnego stałego zamieszkania nie może lub nie chce z powodu tych obaw powrócić do tego państwa”¹ i ². Opuszczając państwo swojego obywatelstwa uchodźca rezygnuje z jego ochrony, uznając, że władze państwowe nie wywiązały się należycie z ciężących na nich obowiązków względem obywatela³. Zgodnie z wykładnią Konwencji Genewskiej z 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców, pojęcie „określonej grupy społecznej” obejmuje również przypadki osób prześladowanych w ich krajach pochodzenia z powodów kulturowych (kobiety odmawiające poddania się rytualnemu obrzezaniu), bądź też z powodu orientacji seksualnej. W Polsce status uchodźcy jest regulowany ustawą o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz.U. 2016 poz. 1836) oraz rozporządzeniem MSWiA wydawanym na podstawie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP.

Kryzys migracyjny

Szacuje się, iż w XX w. w wyniku przymusowych migracji swe miejsce zamieszkania utraciło około 100 milionów osób, w tym w samej Europie liczba ta sięga około 50 milionów. Według

¹ Konwencja dotycząca statusu uchodźców z 28 lipca 1951 (Dz. U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515). Definicję tę powtarza Konwencja o uchodźcach zawarta przez OJA z 10 września 1969 w art. 1 dodając *Termin "uchodźca" stosuje się również do każdej osoby, która z powodu zewnętrznej agresji, okupacji, obcej dominacji lub zdarzeń poważnie zakłócających porządek publiczny w części lub całości kraju swojego pochodzenia lub obywatelstwa, jest zmuszona do opuszczenia miejsca stałego zamieszkania w celu szukania schronienia w innym miejscu poza krajem swojego pochodzenia lub obywatelstwa.*

² Deklaracja OPA z Kartagenu 22 listopada 1984 III.3: *definicja lub pojęcie uchodźcy zalecane do stosowania w regionie to takie, które oprócz zawierania elementów konwencji z 1951 roku i protokołu z 1967 roku, obejmuje osoby, które uciekły ze swego kraju, ponieważ ich życie, bezpieczeństwo i wolność zostały zagrożone przez ogólną przemoc, obcą agresję, konflikty wewnętrzne, masowe łamanie praw człowieka lub inne okoliczności, które poważnie zakłóciły porządek publiczny.*

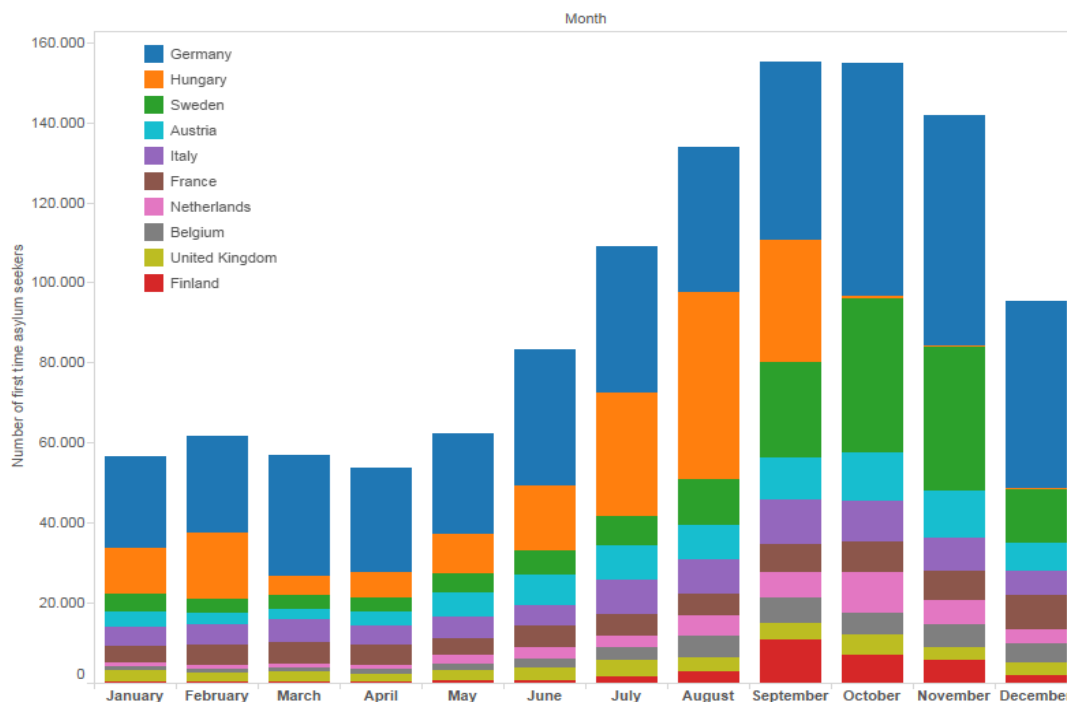
³ B. Mikołajczyk *Osoby ubiegające się o status uchodźcy. Ich prawa i standardy traktowania*, Katowice 2000.

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

oceny Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2007 r. na świecie zamieszkiwało około 200 milionów emigrantów (aż dwukrotnie więcej niż w 1980 r.). Na początku XXI w. każdego roku ponad dwa miliony osób odbywało oficjalnie rejestrowaną wędrówkę zagraniczną⁴.

Wykres nr 1 Liczba wniosków o azyl w 2015 r. złożonych w państwach UE:

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Kryzys_migracyjny_w_Europie

W 2014 r. doszło do nasilenia przepływów migracyjnych, zwłaszcza na szlaku środkowoeuropejskim. W 2015 r. doszło do dalszego pogorszenia sytuacji. Tak zwanym szlakiem zachodniobałkańskim migranci przemieszczali się do Macedonii i Serbii, potem do Węgier i innych państw członkowskich Unii Europejskiej⁵.

Zwiększony napływ migrantów do krajów UE spowodował problemy w prowadzeniu skutecznych kontroli na granicach zewnętrznych oraz przyjmowaniu migrantów. Do krajów szczególnie dotkniętych kryzysem należy przede wszystkim Grecja, gdzie Morze Egejskie

⁴ Sakson A. *Migracje, Fenomen XX i XXI wieku*, Przegląd zachodni 2008, nr 2, s. 11, http://www.iz.poznan.pl/pz/pz/10_2008_2_wybrany_art.pdf

⁵ WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY: Stawić czoła kryzysowi uchodźczemu w Europie: rola Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (CELEX: 52015JC0040)

„stało się obszarem najbardziej wzmożonej nielegalnej migracji”⁶ osiągającej w 2015 roku liczbę ponad 868 000 osób, Włochy, ale również Austria, Niemcy, Francja. Migranci według dostępnych danych przybywają do Europy przede wszystkim z Syrii, Erytrei, obszaru Afryki Subsaharyjskiej, Afganistanu, Mali, Gambii, Nigerii, Somalii, Palestyny i Senegalu, pozostałe kierunki stanowią około 1/7 ogólnej liczby migrantów. Według danych Eurostatu w 2015 roku we wszystkich krajach UE złożono 1 255 600 nowych wniosków o azyl, składanych głównie przez Syryjczyków, Afgańczyków i Irakijczyków. W 2014 roku liczba nowych wniosków o azyl wynosiła 562 680. Najwięcej nowych wniosków o azyl – 441 800 złożono w Niemczech, co stanowi 35% wszystkich wniosków na terenie UE, następnie na Węgrzech – 174 000, co daje 14% wszystkich wniosków oraz w Szwecji – 156 100 (12%), Austrii 85 500 (8%), Włoszech 83 200 (5%), Francji 70 600 (6%). W Polsce, w 2015 roku złożono 10 255 wniosków o azyl, co stanowi 0,8% wszystkich wniosków złożonych na terenie UE⁷. Liczby imigrantów oraz łączną liczbę złożonych wniosków o azyl w krajach UE zaprezentowano w tabeli nr 1.

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kryzys_migracyjny_w_Europie

⁷ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/pl

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

Tabela nr 1 Imigranci w Europie w 2014 roku

Kraje Unii Europejskiej	Łączna liczba imigrantów**	Liczba imigrantów spoza UE	Ile proc. ludności stanowią imigranci	Liczba wniosków o azyl w 2014 r	Kraje pochodzenia ezylantów w 2014 r.
Austria	1 mln 57 tys.	539 tys.	12,4 proc.	28 035	Syria, Afganistan, Rosja
Belgia	1 mln 264 tys.	434 tys.	11,3 proc.	22 710	Syria, Afganistan, Rosja
Bulgaria	54 tys.	41 tys.	0,8 proc.	11 080	Syria, Afganistan, Irak
Chorwacja	32 tys.	21 tys.	0,7 proc.	450	Algieria, Syria, Pakistan
Cypr	159 tys.	48 tys.	18,6 proc.	1745	Syria, Ukraina, Egipt
Czechy	434 tys.	261 tys.	4,1 proc.	1145	Ukraina, Syria, Wietnam
Dania	397 tys.	233 tys.	7,1 proc.	14 680	Syria, Erytrea, bezpaństwowcy
Estonia	195 tys.	187 tys.	14,8 proc.	155	Ukraina, Rosja, Sudan
Finlandia	207 tys.	122 tys.	3,8 proc.	3620	Irak, Somalia, Ukraina
Francja	4 mln 157 tys.	2 mln 706 tys.	4,1 proc.	64 310	DRK, Rosja, Bangladesz
Grecja	837 tys.	649 tys.	7,7 proc.	9430	Afganistan, Pakistan, Syria
Hiszpania	4 mln 677 tys.	2 mln 685 tys.	10,1 proc.	5615	Syria, Ukraina, Mali
Holandia	735 tys.	330 tys.	4,4 proc.	24 495	Syria, Erytrea, bezpaństwowcy
Irlandia	545 tys.	171 tys.	11,8 proc.	1450	Pakistan, Nigeria, Albania
Litwa	21 tys.	16 tys.	0,7 proc.	440	Gruzja, Afganistan, Ukraina
Luksemburg	249 tys.	34 tys.	45,3 proc.	1150	Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Kosowo
Łotwa	305 tys.	299 tys.	15,2 proc.	375	Gruzja, Ukraina, Syria
Malta	25 tys.	11 tys.	5,9 proc.	1350	Libia, Syria, Somalia
Niemcy	7 mln 11 tys.	3 mln 912 tys.	8,7 proc.	202 645	Syria, Serbia, Erytrea
Polska	101 tys.	71 tys.	0,3 proc.	8020	Rosja, Ukraina, Gruzja
Portugalia	401 tys.	301 tys.	3,8 proc.	440	Ukraina, Maroko, Sierra Leone
Rumunia	73 tys.	52 tys.	0,4 proc.	1545	Syria, Afganistan, Irak
Słowacja	59 tys.	12 tys.	1,1 proc.	330	Afganistan, Syria, Ukraina
Słowenia	97 tys.	80 tys.	4,7 proc.	385	Syria, Afganistan, Pakistan
Szwecja	687 tys.	385 tys.	7,1 proc.	81 180	Syria, Erytrea, bezpaństwowcy
Węgry	140 tys.	59 tys.	1,4 proc.	42 775	Kosowo, Afganistan, Syria
Wlk. Brytania	5 mln 47 tys.	2 mln 424 tys.	7,8 proc.	31 745	Pakistan, Erytrea, Iran
Włochy	4 mln 922 tys.	3 mln 480 tys.	8,1 proc.	64 625	Nigeria, Mali, Gambia

Źródło: <https://udsc.gov.pl/wp-content/uploads/2015/09/Wi%C4%99cej-wiedzy-mniej-strachu-Uchod%C5%B4cy-w-Polsce-small.pdf>

**Sąsiedztwo
Międzykulturowe**
Chcemy Mieć Głos

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

Uzasadnienie

W Polsce tematyka związana z problemem napływu uchodźców do Europy, a tym samym do Polski stała się zagadnieniem publicznego dyskursu medialnego powszechnie dyskutowanym w 2014 roku, kiedy zwiększył się napływ emigrantów i uchodźców do Europy, spowodowany wojną domową w Syrii, na Ukrainie, ale również obniżaniem się poziomu życia mieszkańców Bliskiego Wschodu, krajów Afrykańskich, czy byłych republik radzieckich. Kryzys migracyjny w każdej chwili może przekształcić się w kryzys humanitarny, a także stać się zarzewiem wewnętrznego konfliktu między krajami należącymi do Unii Europejskiej. Warto zatem zastanowić się jakie opinie i postawy, a także jaką wiedzę na temat uchodźców w Polsce posiadają młodzi ludzie, którzy wkrótce zmierzą się ze skutkami przyjęcia przez rząd Polski określonych działań wobec kryzysu migracyjnego, lub w niedługim czasie sami będą odpowiedzialni za kształt polityki wobec migrantów i uchodźców. W tym badaniu skupiliśmy się tylko na zagadnieniu uchodźców: wiedzy na temat zjawiska, opinii i postaw, zakładając, że pozostała część migrantów przebywających na terenie Polski nie wzbudza takich emocji.

2. Metodyka i narzędzia

Przedmiot badania

Opinie i postawy dotyczące uchodźców oraz polityki przyjmowania uchodźców młodzieży i mieszkańców powiatu zgierskiego oraz Łodzi, w wieku 15 -25 lat.

Pytania badawcze

W procesie badania opinii i postaw chcieliśmy przede wszystkim uzyskać odpowiedzi na następujące pytania:

1. czy młodzi ludzie wiedzą jaka jest różnica między uchodźcą a migrantem?
2. czy znają główne przyczyny uchodźstwa?
3. czy spotkali się z osobą o statusie uchodźcy?
4. czy wiedzą z jakich krajów przybywają do Polski uchodźcy?
5. jakie rozwiązanie dotyczące udzielania pomocy uchodźcom uważają za najlepsze?
6. jaki jest powód wyboru Polski przez uchodźców?
7. jaki jest stosunek do asymilacji i integracji uchodźców?
8. jaki jest stosunek do uchodźców?
9. czy uważają się za osoby tolerancyjne?

Metoda badawcza

W badaniu postanowiono wykorzystać metodę *'peer-research'*, czyli tak zwanych „badań rówieśniczych”. Metoda ta jest stosowana przede wszystkim w przypadku, kiedy wiek grupy badanych jest ważną zmienną, a dopasowanie wiekowe ankietera stanowi istotny czynnik ułatwiający przeprowadzenie badania. W naszym przypadku metoda „badań rówieśniczych” uwzględniała również uczestnictwo młodych ludzi w warsztatach metodologicznych, konstruowaniu kwestionariusza, realizacji badań oraz analizie wyników. Uczestnicy projektu zbierali dane od rówieśników, swoich krewnych, znajomych, sąsiadów, kolegów i koleżanek ze szkół, jedynym kryterium doboru respondenta był jego wiek. Same badania miały charakter sondażowy.

**Sąsiedztwo
Międzykulturowe**
Chcemy Mieć Głos

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

Narzędzie badawcze

Dla potrzeb badań przygotowano kwestionariusz ankiety, dostępny zarówno w wersji papierowej, jak i on-line. Kwestionariusz jest narzędziem, które w znaczny sposób przyspiesza zbieranie danych, jednak nie umożliwia uzyskania pogłębionych odpowiedzi.

Dobór próby i realizacja badania

W badaniu udział wzięli młodzi ludzie mieszkający i/lub uczący się na terenie powiatu Zgierskiego i miasta Łodzi. Badanie zrealizowane zostało w kwietniu 2017 roku przez uczestników projektu „Sąsiedztwo międzykulturowe – chcemy mieć głos” – uczących się w Samorządowym Liceum Ogólnokształcącego im. R. Traugutta w Zgierzu, uczniów XXI Liceum Ogólnokształcącego im. B. Prusa w Łodzi, XXVI Liceum Ogólnokształcącego im. K.K. Baczyńskiego w Łodzi, Zespole Szkół Politechniki Łódzkiej w Łodzi oraz młodych uczestników projektu współpracujących z Fundacją Zaufania Społecznego Publica Fides.

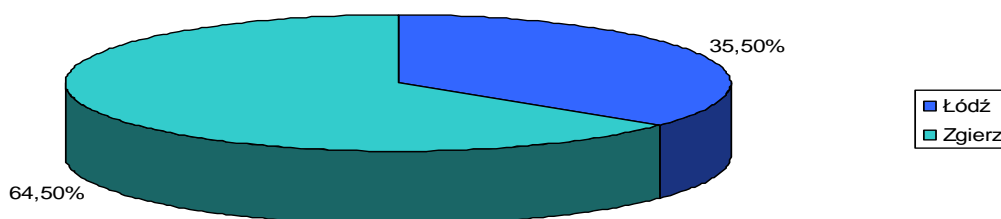

3. Prezentacja wyników badań i wnioski

Charakterystyka badanych

W badaniu udział wzięło łącznie 738 osób w wieku od 15 lat (11 osób), 16 lat (71 osób), 17 lat (279 osoby), 18 lat (219 osób), 19 lat (78 osób) oraz kilka osób w wieku powyżej 20 lat. Uzyskana średnia wieku jest wynikiem przyjętej metody 'peer research' oraz sposobu zbierania danych, głównie w środowiskach rówieśniczych uczestników projektu. W przypadku miejsca zamieszkania lub nauki badanych, udało się zebrać odpowiedzi od 476 osób mieszkających i/lub uczących się na terenie Zgierza, co stanowi 64,5% badanych oraz 262 osób mieszkających i/lub uczących się na terenie Łodzi, co daje 35,5% wszystkich badanych – wykres nr 2.

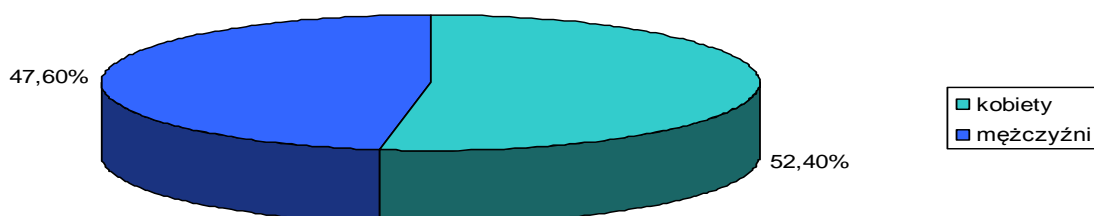
Wykres nr 2 Miejsce zamieszkania i/lub nauki badanych

W badaniu udział wzięło 386 kobiet, co stanowi 52,4% badanych oraz 351 mężczyzn (47,6% badanych) – wykres nr 3.

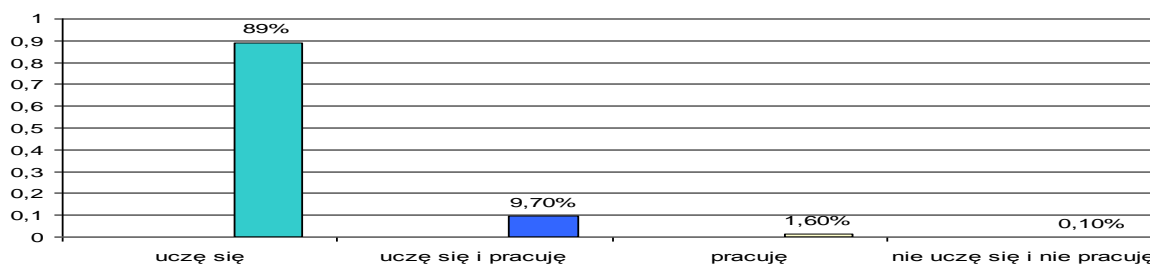

Wykres nr 3 Płeć badanych

Naszymi respondentami byli głównie młodzi ludzie uczący się w szkołach średnich lub wyższych – 651 osób (89%), ale znalazła się w tej grupie pewna liczba młodych ludzi uczących się i pracujących jednocześnie - 71 osób (9,70%), tylko pracujących – 12 osób (1,60%) oraz 1 osoba niepracująca i nieucząca się – wykres nr 4.

Wykres nr 4 Status badanych

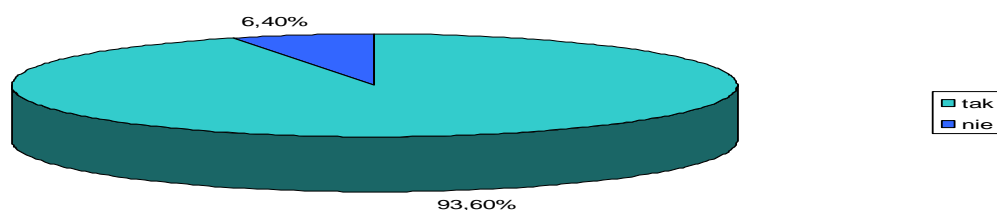

Odpowiedzi

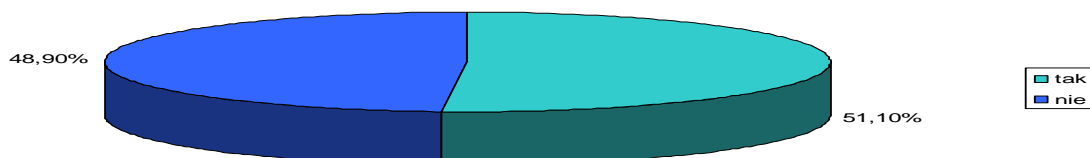
Na pytanie dotyczące wiedzy na temat różnicy między uchodźcą a migrantem, twierdzącą odpowiedziało 691 osób (93,60%), negatywnie 47 osób (6,40%) – wykres nr 5.

Wykres nr 5 Czy wiesz jaka jest różnica między uchodźcą a migrantem?

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy na temat istnienia Ośrodka dla Uchodźców w Grotnikach koło Zgierza. W tym przypadku 377 badanych (51,10%) udzieliło odpowiedzi twierdzącej, a 361 osób (48,90%) odpowiedzi negatywnej – wykres nr 6.

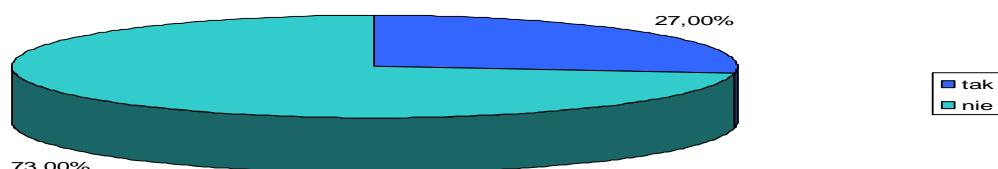
Wykres nr 6 Czy wiesz, że na terenie powiatu zgierskiego znajduje się ośrodek dla uchodźców?

W następnym pytaniu, chcieliśmy dowiedzieć się czy nasi respondenci mają bezpośrednie doświadczenie w kontaktach z uchodźcami. W tym przypadku 538 osób (73%) nie miało takiego doświadczenia, a 199 badanych (27%) potwierdza takie kontakty – wykres nr 6.

Wykres nr 6 Czy spotkałeś/spotkałaś się osobiście z osobą o statusie uchodźcy?

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy respondentów na temat krajów z jakich przybywają do Polski uchodźcy. Pytanie to pozwoliło nam zweryfikować różnicę między wiedzą rzeczywista badanych, a wiedzą czerpaną z mediów. Rozkład odpowiedzi zaprezentowano w tabeli nr 2.

Tabela nr 2 Z jakich krajów pochodzą uchodźcy przybywający do Polski?

Syria	472	Armenia	4
Ukraina	257	Francja	3
Czeczenia	93	Niemcy	2
Irak	69	Słowacja	2
Rosja	46	Arabia Saudyjska	2
Kazachstan	39	Czechy	2
Afganistan	20	Malediwy	2
Gruzja	20	Turkmenistan	2
Iran	17	Mongolia	1
Turcja	13	Erytrea	1
Uzbekistan	10	Włochy	1
Somalia	10	Chiny	1
Pakistan	9	Azerbejdżan	1
Libia	7	Afryka	1
Białoruś	4	Nigeria	1
kraje muzułmańskie/bliski wschód	4	nie wiem/brak odpowiedzi	7
Tadżykistan	4		

**Sąsiedztwo
Międzykulturowe**
Chcemy Mieć Głos

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

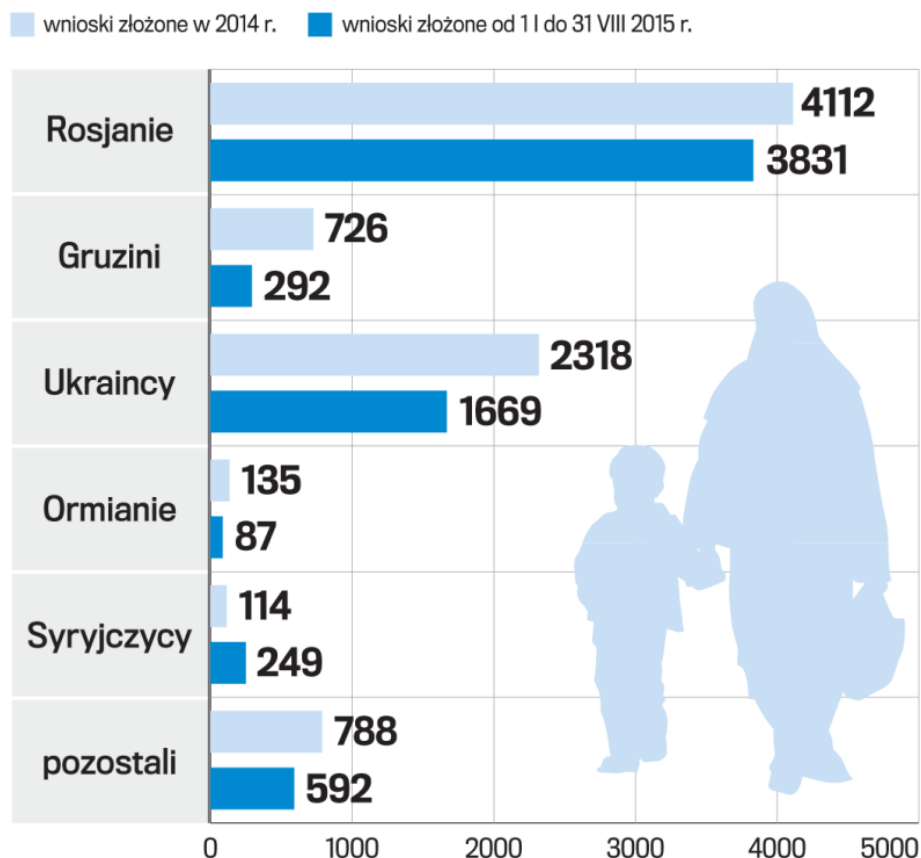
W tym samym czasie Urząd ds. Cudzoziemców informuje, że 2015 roku wnioski o nadanie statusu uchodźcy złożyło ponad 5,5 tysiąca osób, głównie z Rosji (69% ogółu), Tadżykistanu (11%), Ukrainy (11%)⁸. Szczegółowe dane zaprezentowano na wykresie nr 7.

⁸ <http://forsal.pl/artykuly/953316,uchodzczy-w-polsce-urzad-ds-cudzoziemcow-podal-najnowsze-statystyki.html>

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

Wykres nr 7 Kto składa wnioski o status uchodźcy w Polsce

Źródło: <https://udsc.gov.pl/wp-content/uploads/2015/09/Wi%C4%99cej-wiedzy-mniej-strachu-Uchod%C5%BAcy-w-Polsce-small.pdf>

Można w tym miejscu sformułować wniosek, że dla młodych ludzi głównym źródłem wiedzy są media, które nagłaśniając kryzys migracyjny w UE, jednocześnie nie informowały, jak wygląda rzeczywista sytuacja związane z uchodźstwem w Polsce. Wynikiem tego jest błędne przekonanie, że Polska jest głównym ośrodkiem zainteresowania uchodźców z Bliskiego Wschodu.

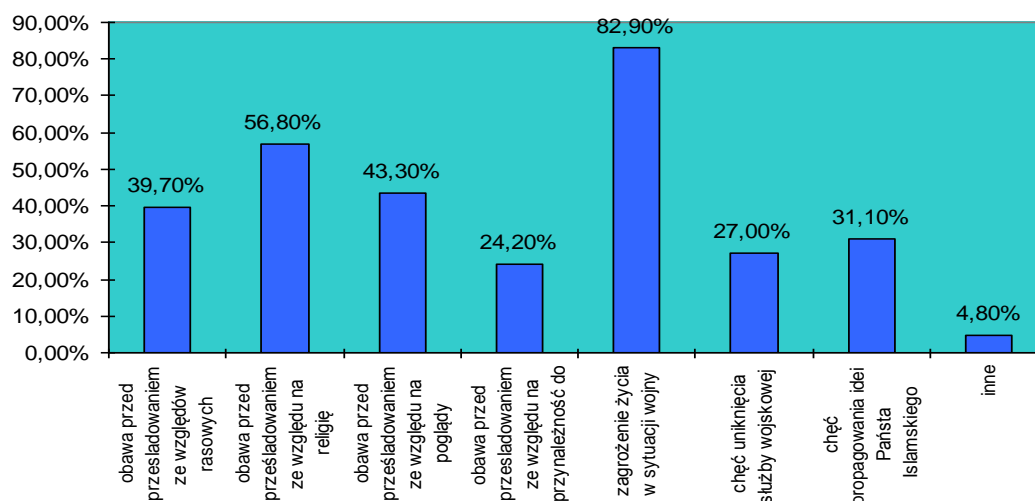
Celem następnego pytania było poznanie stanu wiedzy młodych ludzi na temat przyczyn uchodźstwa. Wśród zestawu odpowiedzi znalazły się twierdzenia wynikające z przyjętej przez Konwencję Genewską tezy na temat głównych przyczyn, jak również opinie obiegowe. Wyniki zostały zaprezentowane na wykresie nr 8 oraz w tabeli nr 3. Większość badanych – (610 osób – 82,90%) kojarzy uchodźstwo z zagrożeniem życia w sytuacji wojny, co jest

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

prawdą w sytuacji obywateli przybywających do Polski z Ukrainy, ale już nie obywateli rosyjskich. Kolejną wskazywaną przyczyną (418 osób – 56,80%) to obawa przed prześladowaniami ze względu na religię, co w odniesieniu do uchodźców przebywających na terenie UE oraz Polski również nie ma dużego potwierdzenia. Trzecią, czwartą i szóstą w kolejności wskazaną przyczyną są prześladowania ze względu na poglądy polityczne, przynależność i względy rasowe. Te przyczyny są zgodne z definicją uchodźstwa, nie odnoszą się jednak do dużej grupy rzeczywistych uchodźców.

Wykres nr 8 Jakie są Twoim zdaniem przyczyny uchodźstwa?

Jednak wskazania stwierdzeń opartych na opinii obiegowej znalazły również swoje odzwierciedlenie w wynikach – 229 osób (31,10%) wskazuje jako główną przyczynę „chęć propagowania idei Państwa Islamskiego” oraz 199 badanych (27%) – „chęć uniknięcia służby wojskowej”. Poniżej w tabeli zaprezentowano również pojedyncze wypowiedzi, stanowiące 4,80% wszystkich wskazań, prezentujące inne możliwe opinie.

Tabela nr 3 Główne przyczyny uchodźstwa

zagrożenie życia w sytuacji wojny	610
obawa przed prześladowaniem ze względu na religię	418
obawa przed prześladowaniem ze względu na poglądy polityczne	319
obawa przed prześladowaniem ze względu na rasowe	292
chęć propagowania idei Państwa Islamskiego	229

chęć uniknięcia służby wojskowej	199
obawa przed prześladowaniem ze względu na przynależność do określonej grupy społecznej	178
Inne	35
Życie na zasiłkach	
Są tchórzami i boją się walczyć o kraj oraz chcą prowadzić zamachy bo to daje im szczęście po śmierci wg ich złej religii	
Chęć przejęcia jak największych profitów ekonomicznych	
Zapotrzebowanie pracy i pozyskanie możliwości do kształcenia się	
Polepszenie statusu społecznego	
Duży zasiłek socjalny	
Chęć zdobycia zasiłku	
Brak podstawowych praw	
Eksploatacja europy	
Walczyć za ojczyznę, a nie uciekać	
Chcą znaleźć lepsze miejsca	
Za poszukiwaniem pracy	
Napady, kradzieże	
Brak im chęci do walki o swoją ojczyznę	2
Niski standard życia	
Zamachy terrorystyczne	2
Dla pieniędzy i socjału	
Lenistwo	

Pytani o formę pomocy uchodźcom respondenci preferowali głównie rozwiązanie polegające na udzielaniu pomocy tymczasowej – „udzielanie czasowego schronienia wszystkim potrzebujących, a następnie odsyłanie do kraju pochodzenia” – 180 osób (24,50%). Drugim co do popularności rozwiązaniem jest „udzielanie pomocy materialnej, finansowej, medycznej w kraju uchodźcy” – 153 osoby (20,80%), co może dziwić, jeśli porówna się to z główną przyczyną uchodźstwa, czyli działaniami wojennymi, ale również z innymi przyczynami, których badani są świadomi. Wydaje się, że na te wyniki wpływa głównie obawa przed uchodźcami oraz brak rzeczywistego zrozumienia przyczyn uchodźstwa, sprawiająca, że dana osoba nie może przebywać na terenie swojego ojczystego kraju, ponieważ stanowi to dla niej zagrożenie życia. Trzecie co do liczby wskazań rozwiązanie dotyczy „nieudzielania pomocy i nieprzyjmowanie żadnych uchodźców w Polsce” – 142 osoby (19,30%), co odzwierciedla pogląd preferujący separowanie się od problemu uchodźców i kryzysu migracyjnego dotyczącego niektórych państw UE. Poglądem „ostrożnym”, wskazującym z jednej strony na chęć pomocy z równoczesną eliminacją zagrożeń jest stwierdzenie o „udzielaniu pomocy tylko wybranym grupom uchodźców”,

takim, jak kobiety, dzieci, chrześcijanie. Zwolennicy tego poglądu nie uwzględniają czynnika negatywnego jakim jest separowanie rodzin, lub konieczność ochrony życia wszystkich, nie tylko wybrańców, ale niewątpliwie ta forma może sprzyjać rozwiązaniu opartemu na czasowości przebywania uchodźców na terenie Polski. Najczęściej wybierane rozwiązania dotyczą „udzielania schronienia, a następnie prawa pobytu na terenie Polski” – 63 badanych (8,60%) oraz „udzielania pomocy wybranej i ograniczonej liczbie” – 56 osób (7,60%). Wyniki zostały zaprezentowane na wykresie nr 9 i w tabeli nr 4. Analiza tych odpowiedzi wskazuje na preferencje najmniej zaangażowanych form pomocy – z jednej strony pomoc, ale z dala od Polski, z drugiej strony czasowo i ograniczona do wybranych kategorii. Rozumienie dlaczego pojawiają się uchodźcy i zrozumienie ich sytuacji wydaje się być odległą refleksji młodych ludzi, dominuje pogląd oparty na możliwości zapewnienia spokoju i ładu kulturowo-społecznego w Polsce. Tego typu opinie mogą być wynikiem ograniczonej wiedzy o zjawiskach i procesach zachodzących w globalnym świecie, niskiego poziomu refleksji oraz obawami przed rozpadem znanego, zunifikowanego kulturowo i rasowo świata społecznego, który na całym świecie zdaje się odchodzić do przeszłości.

Wykres nr 9 Jakie jest Twoim zdaniem najlepsze rozwiązanie dotyczące udzielania pomocy uchodźcom?

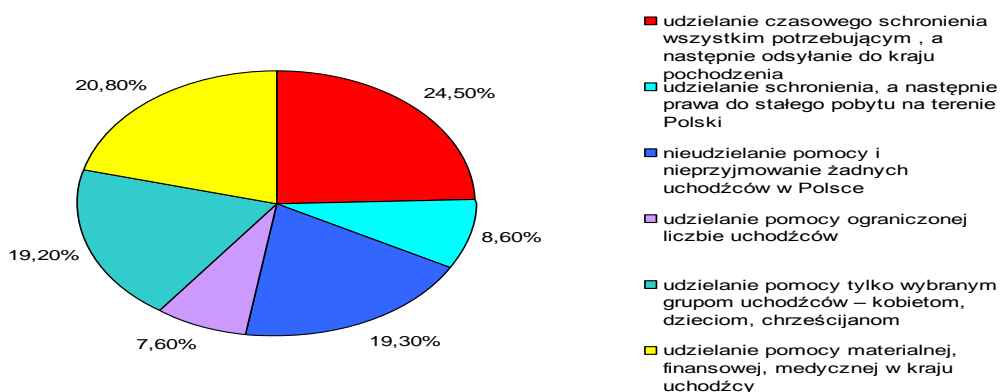

Tabela nr 4 Preferowane formy pomocy uchodźcom

udzielanie czasowego schronienia wszystkim potrzebującym , a następnie odsyłanie do kraju pochodzenia	180
udzielanie pomocy materialnej, finansowej, medycznej w kraju uchodźcy	153
nieudzielanie pomocy i nieprzyjmowanie żadnych uchodźców w Polsce	142

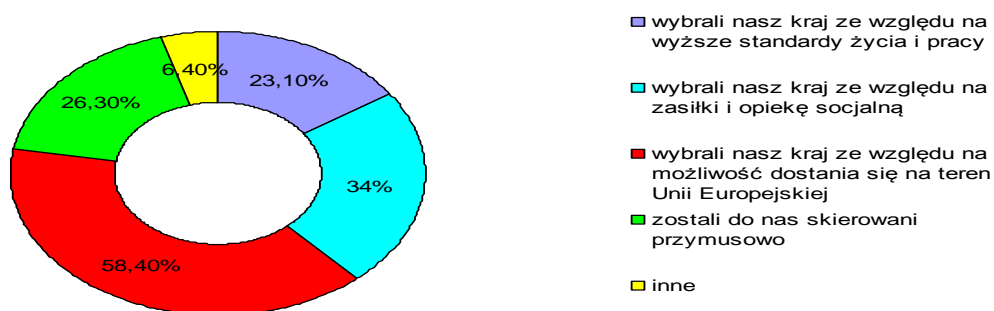

udzielanie pomocy tylko wybranym grupom uchodźców – kobietom, dzieciom, chrześcijanom	141
udzielanie schronienia, a następnie prawa do stałego pobytu na terenie Polski	63
udzielanie pomocy ograniczonej liczbie uchodźców	56

Kolejne pytanie związane było z rozumieniem dlaczego uchodźcy wybierają Polskę. Dla 429 osób (58,40%) głównym powodem jest „chęć dostania się na teren UE”. A zatem dominuje pogląd, że Polska jest krajem transferowym, dlatego też prawdopodobnie pojawiły się opinie preferujące czasowość pomocy lub przeniesienie jej poza granice Polski. Z jednej strony świadczy to o podobnej motywacji i badanych, i uchodźców – nieosiedlanie się na terenie Polski na stałe. Z drugiej strony prawdziwym motywem jest chęć połączenia z rodziną już przebywającą na terenie innych krajów UE, lepsze możliwości pracy i zatrudnienia, wysokość zarobków umożliwiającą życie dużej rodzinie oraz opieka społeczna, która nie jest atrakcyjna dla uchodźców pozostających na terenie Polski. Szczegółowe wyniki zostały zaprezentowane na wykresie nr 10 i w tabeli nr 5.

Duża grupa badanych jest przekonana, że uchodźcy wybierają Polskę ze względu na opiekę socjalną – 248 osób (26,30%), co nie ma odzwierciedlenia w praktyce, ponieważ zakres pomocy, szczególnie finansowej jest bardzo wąski i mało atrakcyjny, a dodatkowo nie dotyczy migrantów nieposiadających statusu uchodźcy.

Wykres nr 10 Dlaczego Twoim zdaniem uchodźcy wybierają Polskę?

Kolejna grupa badanych – 193 osoby (26,30%) jest przekonana, że uchodźcy są do nas kierowani przymusowo, co nie ma żadnego potwierdzenia w rzeczywistości i jest pokłosiem dyskutowanych w UE rozwiązań dotyczących kryzysu migracyjnego, może jednak niebawem stać się rozwiązaniem rzeczywistym wynikającym z idei solidarności.

**Sąsiedztwo
Międzykulturowe**
Chcemy Mieć Głos

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

Tabela nr 5 Przyczyny wyboru Polski

wybrali nasz kraj ze względu na możliwość dostania się na teren Unii Europejskiej	429
wybrali nasz kraj ze względu na zasiłki i opiekę socjalną	248
zostali do nas skierowani przymusowo	193
wybrali nasz kraj ze względu na wyższe standardy życia i pracy	170
inne	47

W przypadku pytań dotyczących stopnia integracji i asymilacji uchodźców, dominuje pogląd, że uchodźcy powinni mieć „prawo do zachowania własnej religii” (374 badanych – 50,90%) oraz „prawo do zachowania własnych zwyczajów i obyczajów” (348 osób – 47%,00) z uwzględnieniem obowiązującego u nas prawa. W przypadku języka duża grupa badanych (343 – 46,70%) uważa, że uchodźcy powinni jak najszybciej poznawać język i kulturę polską - w szczególności ci, którzy zdecydują się u nas na pobyt i otrzymają prawo pobytu, z jednoczesnym prawem do zachowania własnego języka (226 osób – 30,70%). Duża grupa badanej młodzieży jest jednak zwolennikiem większej integracji, dlatego 255 osób (34,70%) uważa, że uchodźcy powinni asymilować się przyjmując polską kulturę, tradycję i obyczaje, jak również religię wyznawaną przez Polaków (106 osób – 14,40%). Na wykresie nr 11 zostały zaprezentowane wszystkie odpowiedzi, a w tabeli nr 6 dodano opinie indywidualne respondentów.

Wykres nr 11 Z którym z poniżej podanych stwierdzeń zgadzasz się najbardziej?

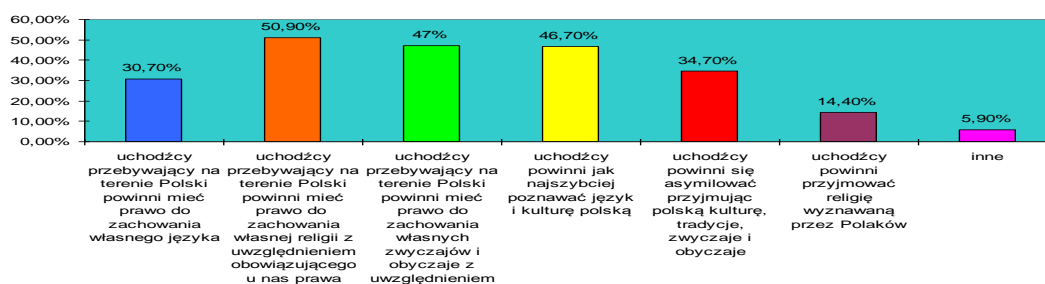

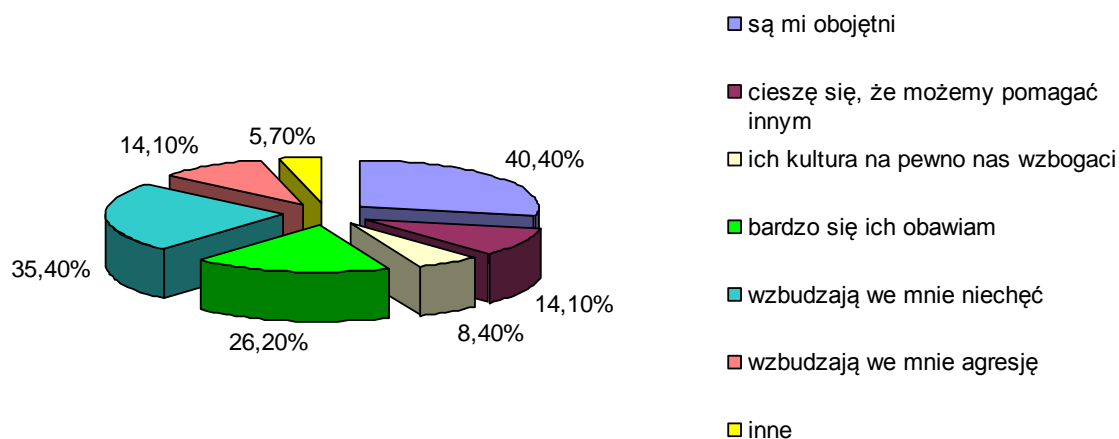
Tabela nr 6 Opinie na temat integracji i asymilacji uchodźców

uchodźcy przebywający na terenie Polski powinni mieć prawo do zachowania własnej religii z uwzględnieniem obowiązującego u nas prawa	374
uchodźcy przebywający na terenie Polski powinni mieć prawo do zachowania własnych zwyczajów i obyczajów z uwzględnieniem obowiązującego u nas prawa	348
uchodźcy powinni jak najszybciej poznawać język i kulturę polską	343
uchodźcy powinni się asymilować przyjmując polską kulturę, tradycje, zwyczaje i obyczaje	255
uchodźcy przebywający na terenie Polski powinni mieć prawo do zachowania własnego języka	226
uchodźcy powinni przyjmować religię wyznawaną przez Polaków	106
Inne:	
uchodźcy powinni dostosować się do naszych praw i kultury	
Polska dla Polaków	
uchodźcy powinni opuścić Polskę	
nie powinni być przyjmowani	
deportacja do kraju ojczystego	
powinni znać polskie prawo i je przestrzegać	
uchodźcy powinni być jak najszybciej wydaleny z naszego kraju	
w ogóle ma ich tu nie być - 3	
powinni żyć z nami w zgodzie, my jesteśmy mieszkańcami naszego kraju	
powinni uciekać/odejść/wrócić do siebie z Polski – 5	
powinni pracować, a nie żyć jedynie z zasiłków	
chęć rozszerzać biznes – Kebab	
nieprzyjmowanie uchodźców do Europy	43

Jednym z najważniejszych pytań było pytanie o osobisty stosunek do uchodźców. Rozkład odpowiedzi został przedstawiony na wykresie nr 12 oraz w tabeli nr 7. Większości respondentów (298 osób – 40,40%) uchodźcy są po prostu obojętni, zarówno ci na terenie UE, jak i przebywający na terenie Polski, co może być związane z faktem, że bezpośrednio kryzys migracyjny nie dotknął Polski oraz z małym stopniem bezpośredniego kontaktu. Duża grupa badanych (261 osób – 35,40% żywi niechęć do uchodźców, i jest to równocześnie najczęściej występujące połączenie – „są mi obojętni i wzbudzają we mnie niechęć”, można zatem wnioskować, że w momencie kiedy uchodźcy przestaną być dla badanych obojętni, wtedy najczęściej uaktywni się niechęć. Kolejna grupa badanych (193 osoby – 26,20%) podkreślała swoje obawy w stosunku do uchodźców, co niewątpliwie jest związane z przekazem medialnym dotyczącym zachowań uchodźców, przestępstwami przez nich popełnianymi oraz zamachami, dopływającym do Polski z Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii. Tyle samo zwolenników co przeciwników (106 badanych – 14,10% i odpowiednio 104 badanych – 14,10%) ma dwie skrajne postawy – „wzbudzają we mnie agresję” i „cieszę się, że możemy pomacha innym”. W porównaniu do pozostałych postaw – obojętność, niechęć, obawa i agresja, można przyjąć, że stosunek badanej młodzieży jest zdecydowanie

negatywny i prawdziwym wyzwaniem może być zmiana postaw młodych ludzi, w stosunku do najbardziej potrzebujących pomocy.

Wykres nr 12 Jaki jest Twój stosunek do uchodźców?

Najbardziej badani wskazywali na postrzeganie uchodźców jako możliwości wzbogacenia naszej kultury, nie kojarząc uchodźców jako przedstawicieli starych kultur. Do najczęstszych połączeń – poza już wymienionymi należały również:

- **Wzbudzają we mnie niechęć – bardzo się ich obawiam**
- **Wzbudzają we mnie niechęć – wzbudzają we mnie agresję**
- **Cieszę się, że możemy pomagać – bardzo się ich obawiam**

W pozostałej części tabeli zamieszczono również bezpośrednie komentarze badanych.

Tabela nr 7 Postawy wobec uchodźców

są mi obojętni	298
wzbudzają we mnie niechęć	261
bardzo się ich obawiam	193
cieszę się, że możemy pomagać innym	106
wzbudzają we mnie agresję	104
ich kultura na pewno nas wzbogaci	62
Inne:	
Obawiam się dużej ilości terrorystów, którzy mogą podać się za uchodźców	
Nie podoba mi się obecność obcej kultury, która nie stosuje się do polskich zwyczajów	
Zależy od pochodzenia uchodźców, inne wrażenie sprawiają Ukraińcy niż Syryjczycy	
Chcę pomóc, ale się obawiam	42

Polska dla Polaków – 2

Jeżeli zachowują się spokojnie, to nie mam nic przeciwko

Obawa przed gwałtem i zamachem/wybuchem – 2

Zależy którzy : ci z Ukrainy to zasadniczo też Słowianie i nie widzę większej różnicy między nimi a nami . Jednak uchodźców z Syrii się boję ze względu na liczne zamachy terrorystyczne

Dają Polakom szansę na zarobek

Obawiam się, że wśród uchodźców przedostaną się terroryści

Mieszane uczucia - 2

Wiąże się z tym niepokój, ale i chęć niesienia pomocy

Chcę im pomóc, ale boję się jak zostaną przyjęci, trochę boję się terroryzmu

Trochę się boję ich ilości

Ambiwalentny - powinno im się pomóc, ale wszystko ma swoje granice, trzeba być ostrożnym z zaufaniem

Cieszę się o ile się asymilują lub są tylko czasowo w innym przypadku obawiam się, że robią to zarobkowo

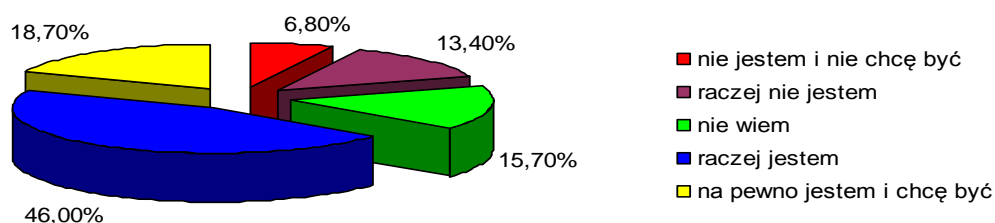
Dopóki są użyteczni i pomagają rozwijać kraj gospodarczo, nie przeszkadzają mi. Nie przeszkadzają mi uchodźcy z Ukrainy.

Mam mieszane uczucia, dobrze jest im pomagać, ale aktualnie sytuacja polityczna na świecie nie pomaga

Ostatnie pytanie ankiety dotyczyło opinii związanej z oceną stopnia własnej tolerancji. Szczegółowe wyniki zaprezentowano na wykresie nr 13. Największa grupa badanych (339 osób – 46,00%) uważa się za osoby „raczej tolerancyjne”. Oznacza to, że definicja tolerancji ma charakter relatywny, czyli na ogół *jestem tolerancyjny*, albo *jestem tolerancyjny wybiórczo*. W świetle uzyskanych wyników, można przyjąć, że w dużym stopniu tolerancja nie dotyczy uchodźców, gdyż w opinii badanych lepiej by było, żeby pozostali u siebie lub też pomoc oferowana była selektywnie, ograniczonej licznie osób. Tolerancja „kontrolowana” dopuszcza możliwość odrębności religijnej i kulturowej wobec uchodźców, ale w granicach naszej obyczajowości i prawa, z naciskiem na procesy asymilacyjne cudzoziemców. W grupie respondentów znalazło się 138 badanych – 18,70%, którzy deklarują się jako osoby „na pewno tolerancyjne” i chcące takimi pozostać, mimo to, również u tych osób występują obawy z jednej strony, jak również brak przekonania co do wartości wzbogacającej naszą kulturę przez uchodźców – z drugiej. Mimo takiej deklaracji, nie wpłynęło to znacząco na wyniki związane z formą udzielania pomocy uchodźcom, ani z radością z możliwości pomocy innym. Kolejna grupa badanych, to 116 osób (15,70%) nie jest pewna ani siły, ani zakresu swojej tolerancji – szczególnie wobec uchodźców. Natomiast 144 osób badanych (20,20%) deklaruje wprost, że albo „raczej nie jest”, albo „na pewno nie jest i nie chce być” tolerancyjna.

Wykres nr 13 W jakim stopniu uważasz się za osobę tolerancyjną?

Wnioski

W podsumowaniu, nie chcielibyśmy formułować kategoriycznych wniosków, tym bardziej że część z nich została już podana w opracowaniu. Zależy nam, żeby każdy mógł przemyśleć przedstawione wyniki i wyciągnąć wnioski samodzielnie. Nie mniej jednak, na podstawie uzyskanych wyników można zakreślić główne tezy podsumowania. Badani młodzi ludzie swoje opinie i stosunek wobec uchodźców kształtują głównie w oparciu o informacje medialne, częściej dotyczące sytuacji w krajach UE niż bezpośrednio w Polsce, zaznacza się tu brak rzetelnej informacji i dyskusji publicznej na temat uchodźstwa, zjawiska, które dopiero nabiera na sile i będzie się stale pogłębiać w przyszłości w wyniku zarówno przemian społecznych, jak i ekonomicznych, politycznych oraz klimatycznych. Mimo braku bezpośrednich kontaktów z uchodźcami, w wyniku docierających informacji medialnych stosunek ten jest albo obojętny, albo równie często budzi obawy, niechęć, czy wręcz agresję. Grupa badanych deklarujących się jako „*raczej tolerancyjni*” jest największą grupą do pozyskania lub stracenia i może w przyszłości stać się zarzewiem konfliktów na tle rasowym, etnicznym lub religijnym, jak również grupą ludzi budujących więzi szersze niż narodowościowe. Młodzi Polacy, wychowani w kraju jednolitym pod względem rasowym, kulturowym, religijnym nie mają podstaw do kształtowania postaw charakteryzujących się otwartością, ani umiejętności integrowania i życia w świecie różnorodności społecznej. Nasze badanie dotyczyło ludzi, którzy z różnych, dramatycznych powodów decydują się

**Sąsiedztwo
Międzykulturowe**
Chcemy Mieć Głos

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków programu Erasmus + Nr umowy 216-1-PL01-KA347-024493

na opuszczenie swoich dotychczasowych ojczyzn, czego nie zrobiliby mając inne możliwości wyboru. Jednak poza uchodźcami mamy jeszcze nasilające się zjawisko migracji i z całą pewnością zaprezentowane opinie oraz postawy będą wpływać na stosunek do migrantów zarówno na terenie Polski, jak i poza jej granicami.